

Samverka, förhandla och kommunicera

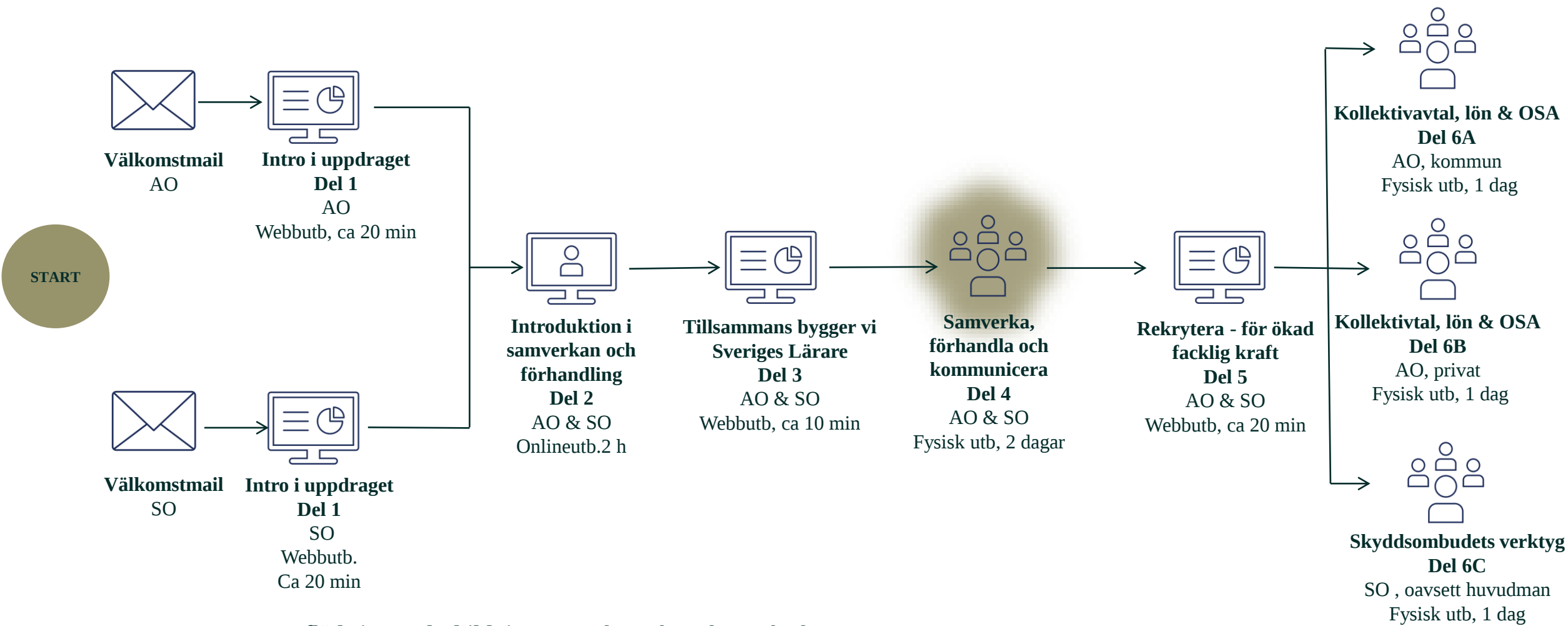
Grundutbildning för arbetsplatsombud och skyddsombud, del 4
DAG 1

Välkomna!

- Vilka är vi?
- Ramtider, pauser och lunch
- Nödutgångar

Grundutbildning för arbetsplatsombud (AO) och skyddsombud (SO)

➔ **Fortsatt flöde i grundutbildningen:** Endast arbetsplatsombud
Fysisk utbildningsdag med uppgifter emellan och digitala inslag, blandat lärande

Mål: Grundutbildning för arbetsplatsombud och skyddsombud (0-12 månader)

Du som arbetsplatsombud och skyddsombud kommer efter grundutbildningen att ha:

- förståelse för din **roll och ditt uppdrag**, förmåga att agera i detta samt ha kunskap om lagar och avtal som ligger till grund för det egna uppdraget
- kunskap om lagar och avtal som ger **ökat inflytande** på arbetsplatsen och hur du i ditt uppdrag **företräder** medlemmarna på arbetsplatsen
- förståelse för **samverkans olika delar** (före, under, efter) och en förmåga att agera i dessa
- kunskap om den **svenska modellen och kollektivavtal**
- förståelse för **vikten av fackligt medlemskap** och förmåga att **rekrytera** fler medlemmar till Sveriges Lärare
- kunskap om **Sveriges Lärare som organisation** och hur du kan få **stöd** i ditt uppdrag
- förmåga att ta tillvara på och **utveckla fackligt engagemang** på den egna arbetsplatsen
- ökad **trygghet i att agera** på arbetsplatsen

Dag 1

- Tre viktiga relationer
- Svenska modellen – historik
- Svenska modellen – det arbetsrättsliga regelsystemet
- Inflytande genom MBL och AML
- ”Snackisar”
- En förhandlings/samverkans olika delar
- Relation till arbetsgivaren
- Relation till Sveriges Lärare
- Avslutning och sammanfattning

Dag 2

- Uppstart och tillbakablick
- Relation till medlemmar
- Friskfaktorer
- Arbetsmiljölagen
- Arbetstid
- Tjänstefördelning och schema
- Återkoppling – snackisarna
- Avslutning och framåtblick

Vem är du?

Intervjua varandra:

Namn?

Arbetsplats?

Arbetsplats- och/eller skyddsombud?

Vilka fackliga frågor brinner du för?

Presentera varandra i helgrupp

Vilka förväntningar har du på dagarna?

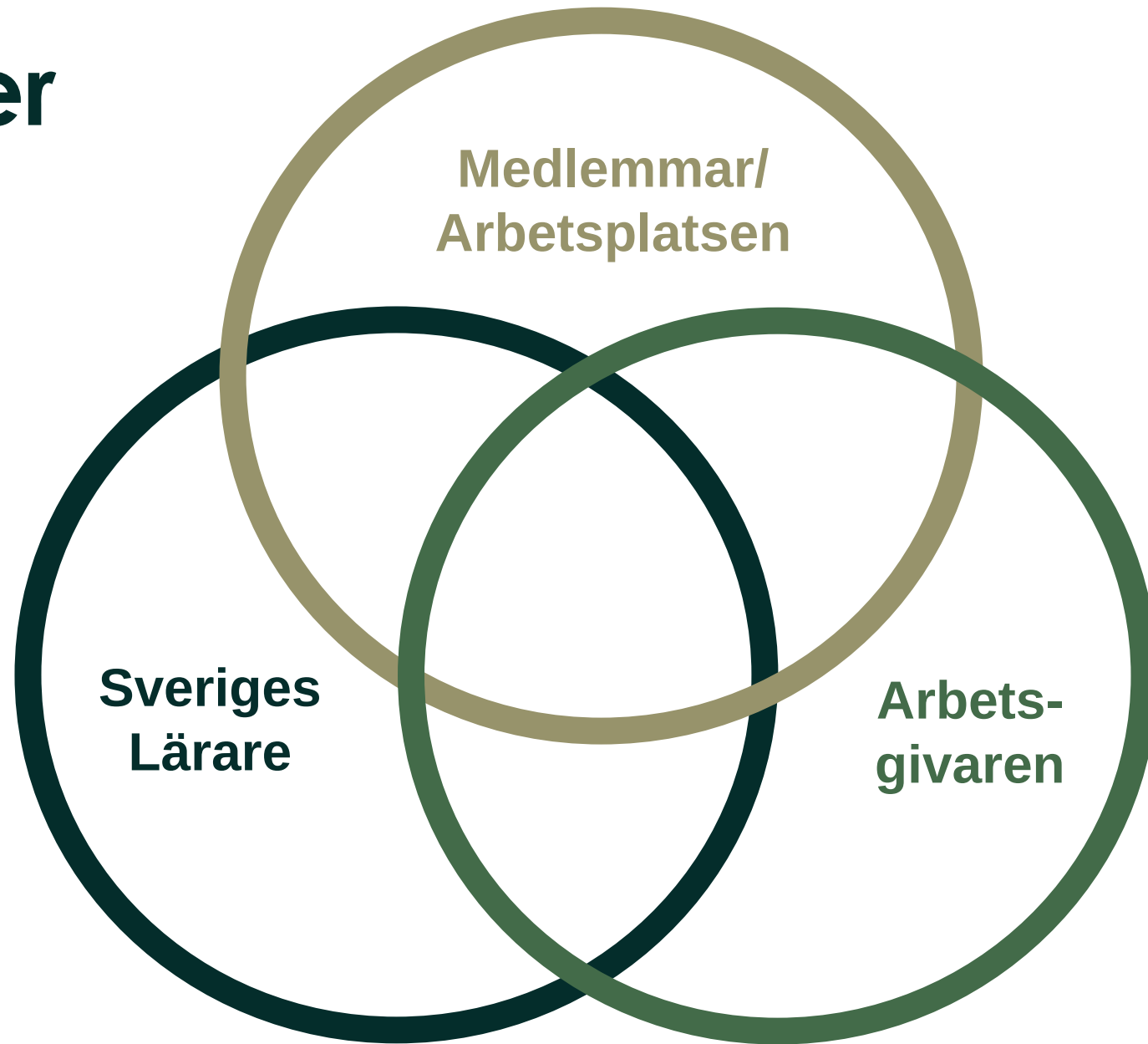
Tre viktiga relationer

Relation Medlemmar/Kollegor

Relation Arbetsgivaren

Relation Sveriges Lärare

Relationer

Relationer

Lyssna in synpunkter

Driva frågor tillsammans med medlemmarna/kollegorna

Kommunicera om vad som är på gång och hur medlemmarnas/kollegornas frågor tas om hand

Relationer

Formella möten -
samverkan eller
förhandling/MBL

Informella möten

Relationer

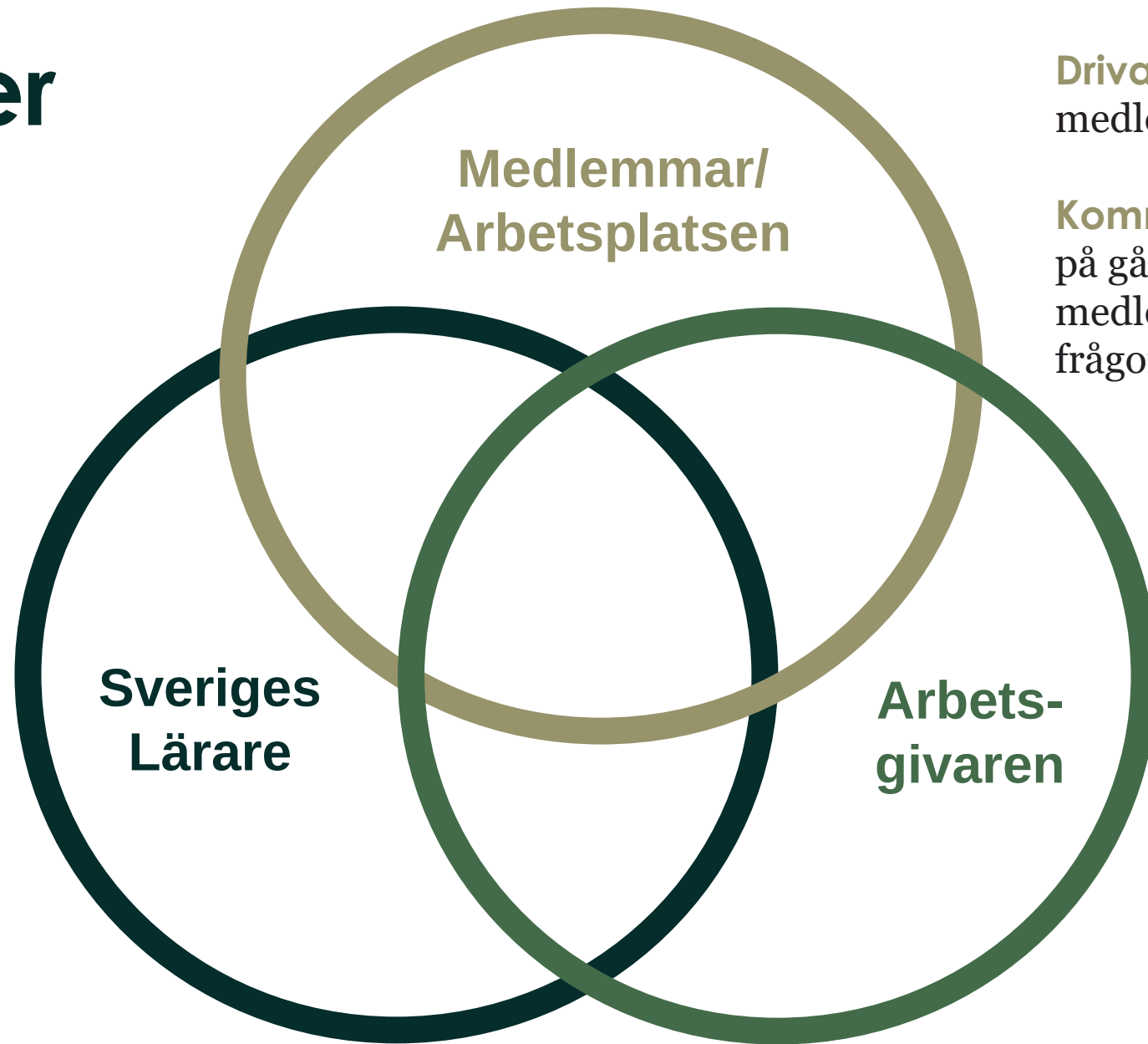
**Förbundets
representant i**
förhandling och
samverkan

Förbundets kanal
till medlemmarna

**Sveriges
Lärare**

Relationer

Lyssna in synpunkter

Driva frågor tillsammans med medlemmarna/kollegorna

Kommunicera om vad som är på gång och hur medlemmarnas/kollegornas frågor tas om hand

Förbundets representant i förhandling och samverkan

Förbundets kanal till medlemmarna

Formella möten - samverkan eller förhandling/MBL

Informella möten

Vilken av de tre relationerna kommer att vara viktigast för dig i ditt uppdrag?

- Relationen till medlemmar?
- Relationen till arbetsgivaren?
- Relationen till Sveriges Lärare?

Svenska modellen - historik

Bakgrund till den svenska modellen

Milstolpar i inflytandets historia

Saltsjöbadsavtalet

Lärarnas väg till kollektivavtal

Tre lagar för inflytande

Innan svenska modellen

Påverka arbetsvillkor
& förbättra löner

Organisering i
fackförbund

Många strejker

Svartlistning &
lockouter

Ohållbart!

Historiska milstolpar

1898

LO bildas

1902

SAF bildas

1906

**December-
kompromissen**

1928

**Lag om
kollektivavtal &
Arbetsdomstol**

1931

**Skotten i
Ådalen**

1936

Kollektivavtal
privata
tjänstemän

1938

Saltsjöbadsavtalet

1938

Saltsjöbadsavtalet

LO och SAF

överenskommelser utan statlig inblandning

Rätt att organisera sig

Gemensamt ansvar

för regler på arbetsmarknaden

Båda parter bärare

av överenskommelser som skrivs i kollektivavtal

Fredsplikt

under gällande kollektivavtal

Bestämmelser kring uppsägning

Regler kring samhällsfarliga konflikter

Lärarnas väg till kollektivavtal

- Vilka tankar har väckts av den historiska bakgrunden till svenska modellen?
- Vilken nytta har du av den historiska kunskapen idag?

Tre lagar för inflytande

Förtroendemannalagen

FML

1974

Ger arbetstagarorganisationen (ATO) rätt att ha fackliga förtroendemän på arbetsplatsen

Ger facklig förtroendeman vissa rättigheter, skydd och skyldigheter

Medbestämmandelagen

MBL

1976

Innan en arbetsgivare (AG) tar beslut i frågor av vikt måste arbetsgivaren informera och förhandla med ATO

Ger ATO möjlighet att utreda frågan, inhämta mer information och komma med egna förslag innan beslut

Arbetsmiljölagen

AML

1978

Syftar till att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att skapa en god arbetsmiljö

Arbetsplats med fler än fem anställda ska utse ett skyddsombud

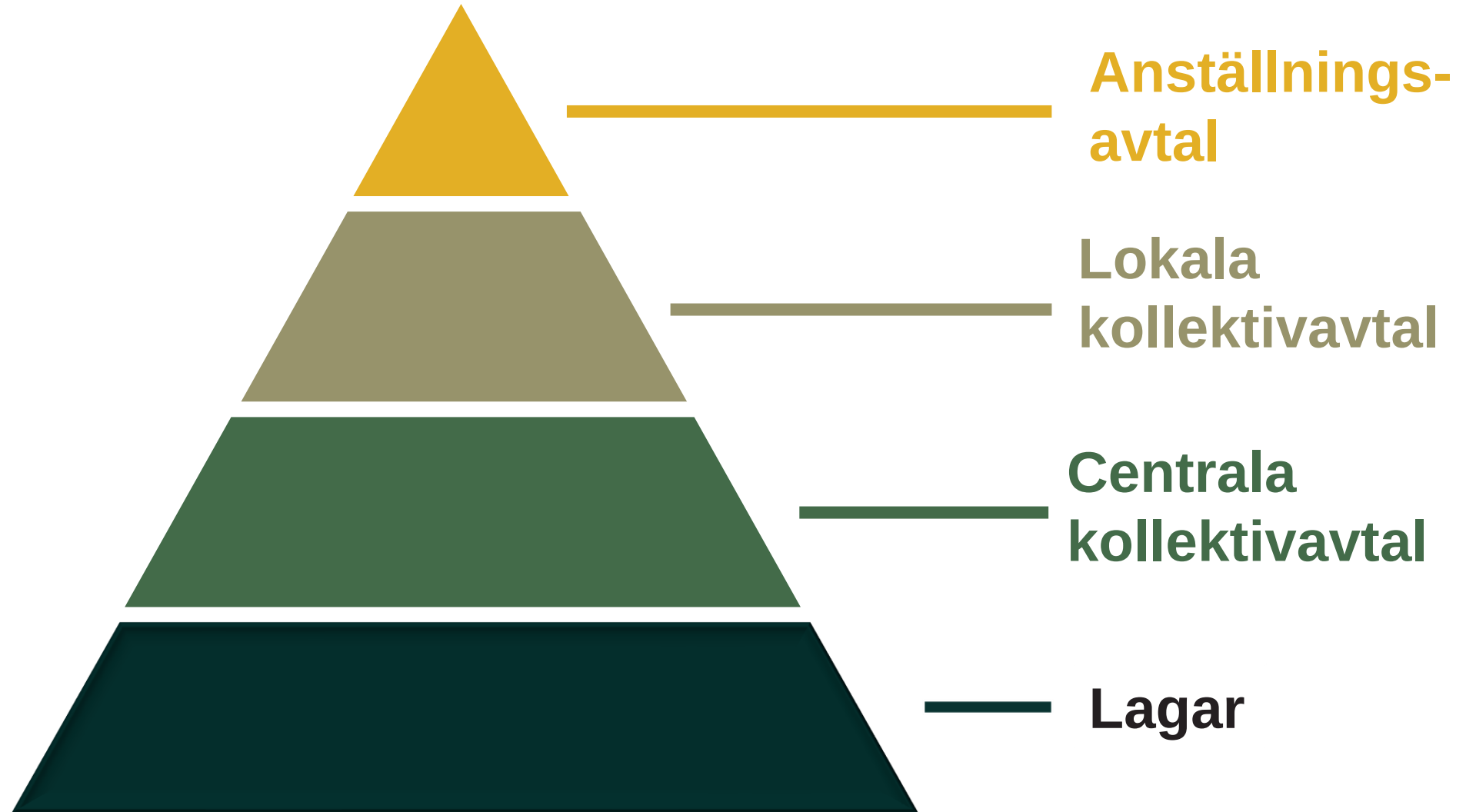
Svenska modellen – det arbetsrättsliga regelsystemet

Det arbetsrättsliga systemet
Lagar som påverkar arbetslivet
Kollektivavtalets betydelse

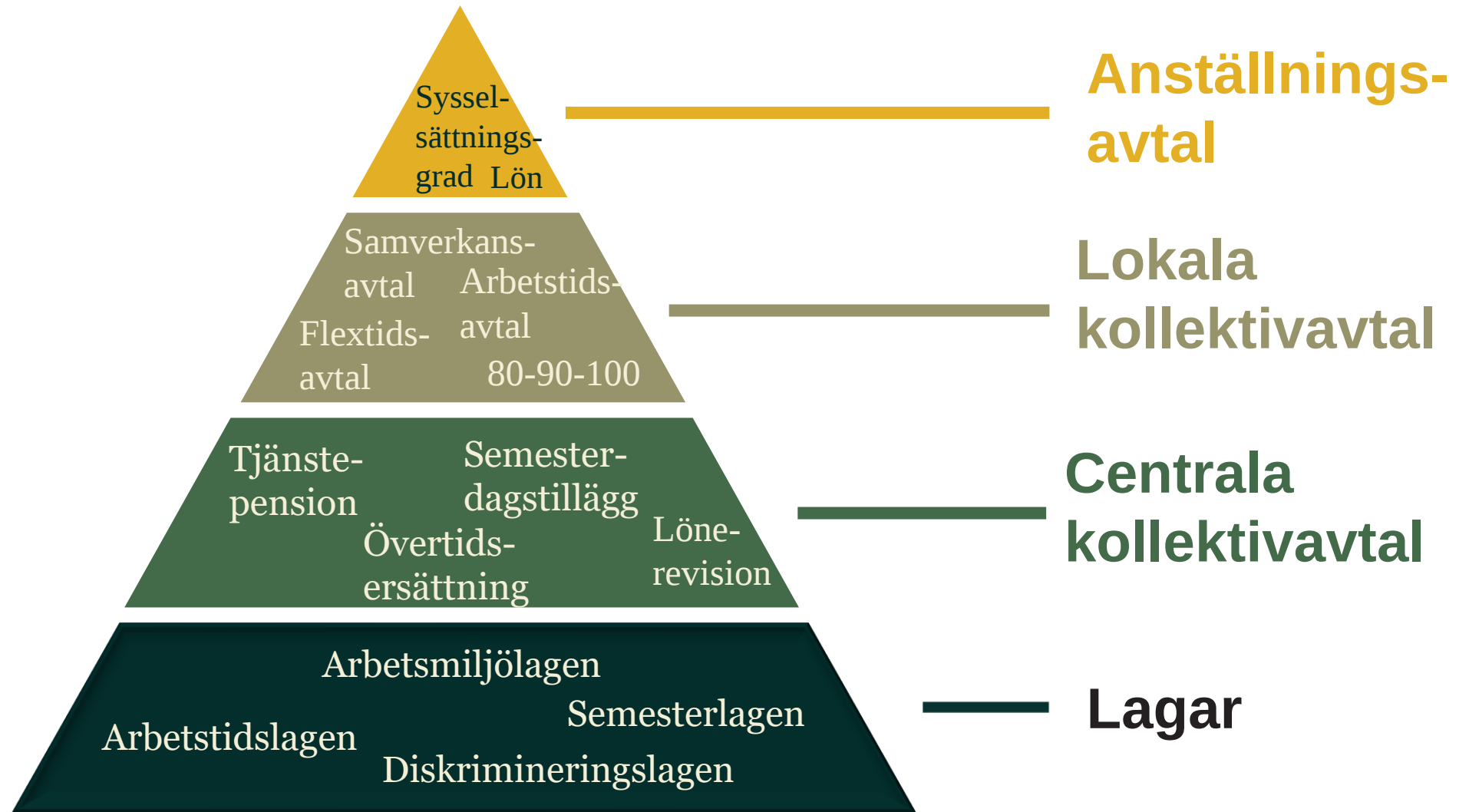
**Vad regleras av kollektivavtal och vad regleras
av lagstiftning?**

Arbetsrättsliga systemet

Arbetsrättsliga systemet

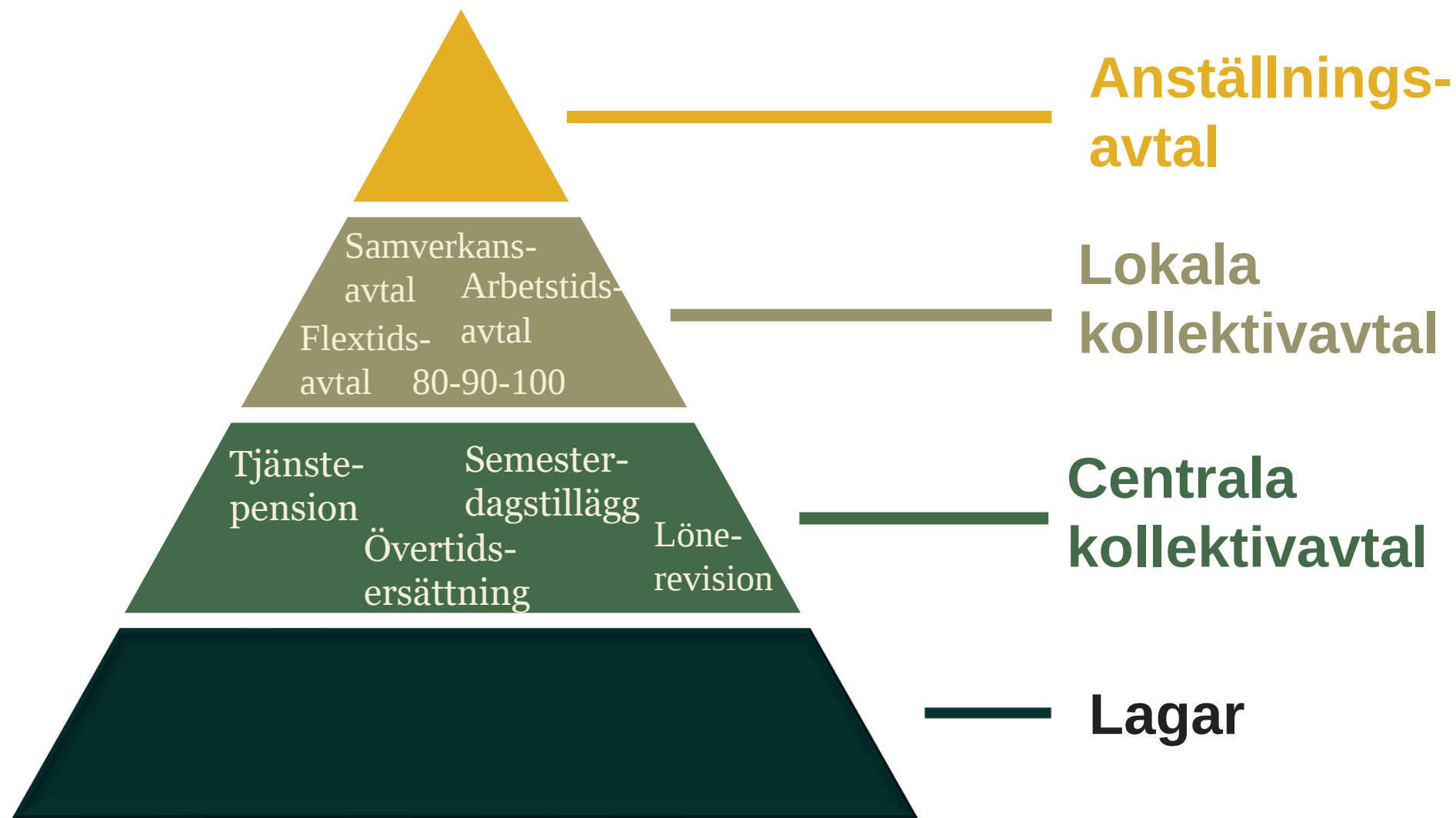

Hur kan man använda den arbetsrättsliga pyramiden för att hitta svaret på frågan:

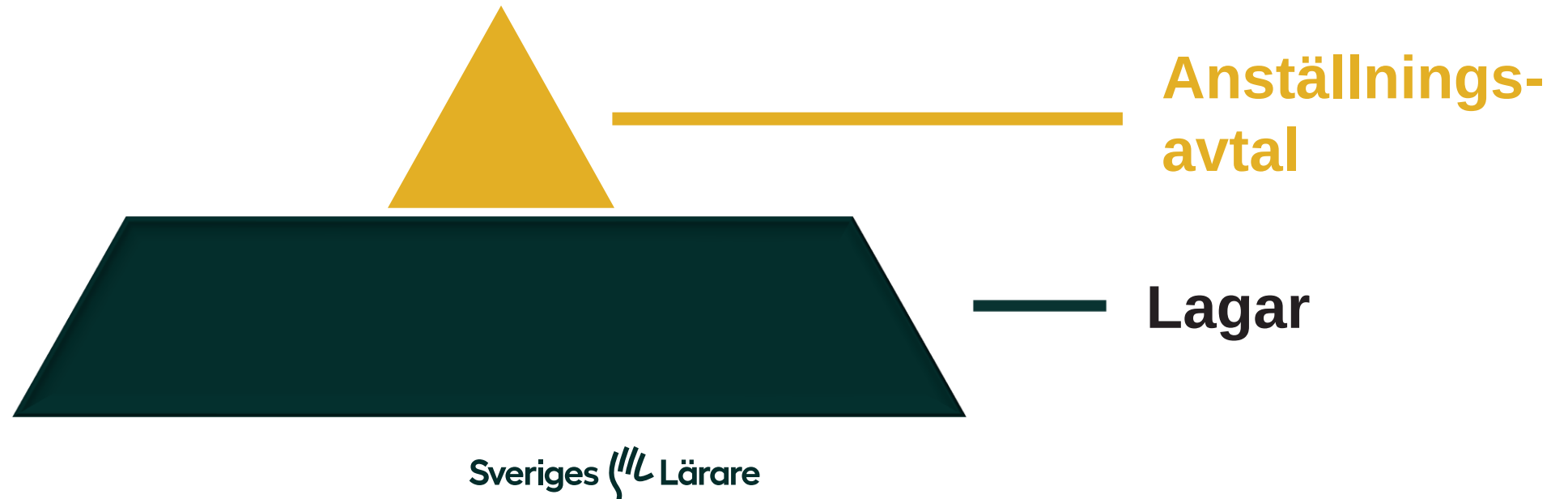
Min mormor har dött och jag ska gå på begravning. Får jag vara ledig?

- Diskutera i par
- Dela sedan tankar i helgrupp

Vad händer utan kollektivavtal?

Vad händer utan kollektivavtal?

Inflytande genom MBL och AML

19§, 11§, 12§, 14§ MBL

Förhandling, samverkan och samverkansavtal

Lagen om medbestämmande i arbetslivet (MBL)

- Grundläggande regler för kollektiv arbetsrätt
- Syftet är ökad delaktighet och ökat inflytande
- Arbetsgivarens skyldighet att informera och förhandla
- Arbetsgivaren fattar beslut

Informationsskyldighet 19§ MBL

Arbetsgivaren är skyldig att **fortlöpande lämna information** till arbetstagarorganisationen om:

- verksamhetens organisation
- planering och utveckling
- ekonomi och budget
- riktlinjer för personalpolitiken

Arbetsgivarens förhandlingsskyldighet, 11§ MBL

Arbetsgivaren är **skyldig att kalla** den arbetstagarorganisationen till vilken hen är bunden av kollektivavtal **till förhandlingar före beslut** om:

- viktigare förändringar av verksamheten
- viktigare förändringar av arbets- och anställningsförhållanden för enskild medlem i förbundet

Arbetstagarorganisationens möjlighet att kalla till förhandling, 12§ MBL

- **Arbetstagarorganisationen** har rätt att **påkalla** en lokal **förhandling** i de frågor som förbundet vill förhandla om
- Det du vill ta upp måste dock röra förhållandet **arbetstagare (medlemmar)** och **arbetsgivaren**
- Vänd dig till din **förening** i första hand och **Lärarlinjen** i andra hand

Central förhandling 14§ MBL

Vid **oenighet** i en förhandling kan arbetstagarorganisationen påkalla en förhandling med central arbetsorganisation

Beslut om att begära 14§ tas **centralt**

Vänd dig till din **förening/organisation** i första hand och **Lärarlinjen** i andra hand

Tänk på **tidsfristen!**

Har du några erfarenheter av de paragrafer vi gått igenom?

- Dela erfarenheter med din granne

MBL = förhandling

Arbetsgivare och arbetstagare är **motparter**

Överens eller kompromiss som är **godtagbar** för båda parter

Arbetsgivare **fattar beslut** oavsett

Arbetsmiljölagen

1 kap. 1 § Lagens ändamål är **att förebygga ohälsa och olycksfall** i arbetet samt att även i övrigt uppnå en **god arbetsmiljö**

3 kap. 1a § Arbetsgivare och arbetstagare skall **samverka** för att åstadkomma en god arbetsmiljö

6 kap. 1 § Arbetsgivare och arbetstagare skall bedriva en på **lämpligt sätt organiserad** arbetsmiljöverksamhet

6 kap. 2 § På ett arbetsställe, där minst fem arbetstagare regelbundet sysselsätts, ska det bland **arbetstagarna utses ett eller flera skyddsombud**

Förhandling och samverkan

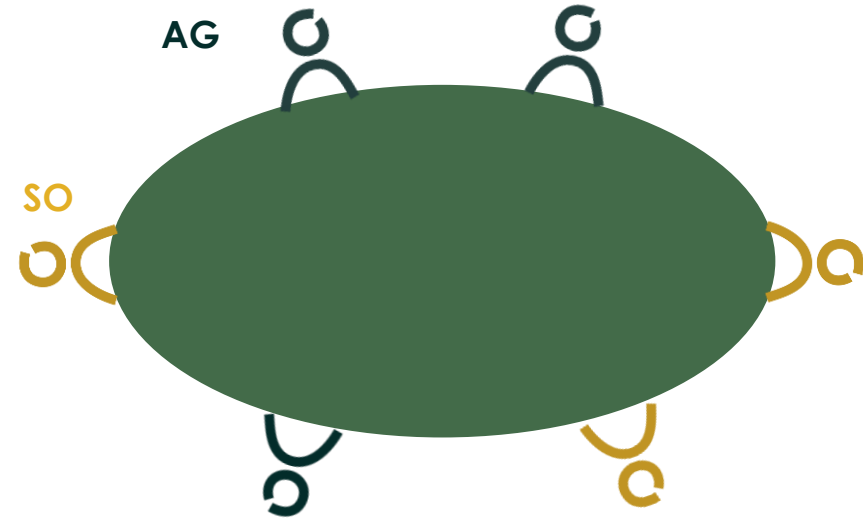

MBL = förhandling

Arbetsgivare och arbetstagare är **motparter**

Överens eller kompromiss som är **godtagbar** för båda parter

Arbetsgivare **fattar beslut** oavsett

AML = samverkan

Arbetsgivare och arbetstagare är **medparter**

I arbetsmiljöfrågor ska arbetsgivare och arbetstagare **samverka**

Arbetar **tillsammans** för en god **arbetsmiljö** på arbetsplatsen

Förhandling, samverkan och samverkansavtal

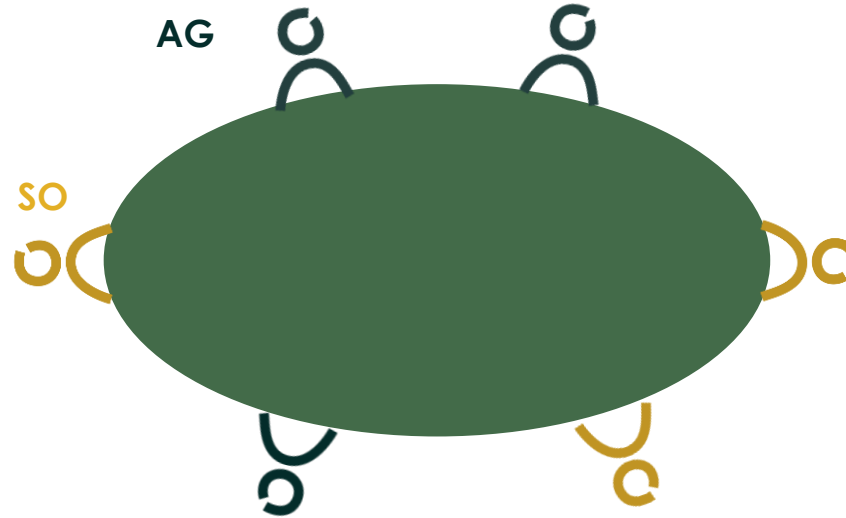

MBL = förhandling

Arbetsgivare och arbetstagare är **motparter**

Överens eller kompromiss som är **godtagbar** för båda parter

Arbetsgivare **fattar beslut** oavsett

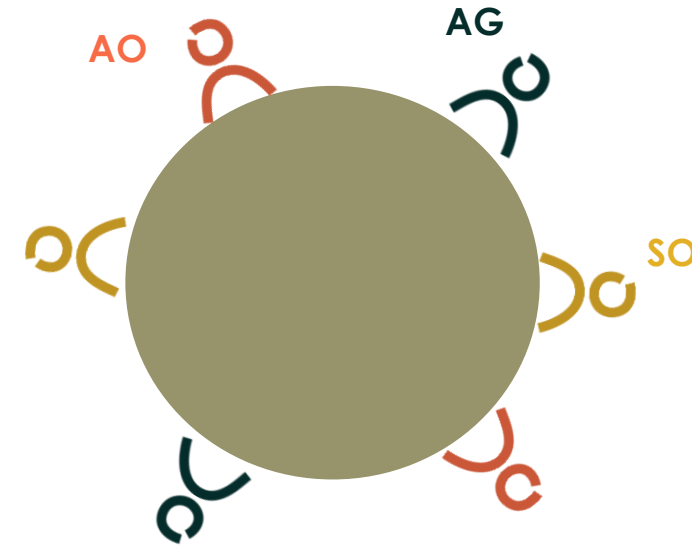

AML = samverkan

Arbetsgivare och arbetstagare är **medparter**

I arbetsmiljöfrågor ska arbetsgivare och arbetstagare **samverka**

Arbetar **tillsammans** för en god **arbetsmiljö** på arbetsplatsen

MBL+AML = samverkansavtal

Samverkansgrupp där AG, AO och SO arbetar med frågor från tidigt stadium fram till beslut

Ska försöka bli **eniga** men **AG fattar beslut**

Fler engagerade och delaktiga i beslut som t.ex. på en APT.

”Snackisar”

Frågor som är viktiga på den egna arbetsplatsen

Vad snackas det om på er arbetsplats?

- Skriv ner den mest frekventa ”snackisen” på en Post-it
- Dela erfarenheterna i helgrupp

En förhandlings/samverkans olika delar

Före
Under
Efter

MBL/Samverkan - formalia

Kallelse

**Förhandling/
Samverkan**

Protokoll

**Vilka deltar och hur
tas beslut?**

Kallelse

Arbetsgivare

Micke

Facklig organisation

Lisa, Kalle, Kim

Vi träffas pga det som händer med mellanstadiet och GS högstadium. Jag ska besluta om hur det blir.

Vi ses på torsdag efter lunch på vanliga stället.

Tjingeling!

Micke

Telefonnummer

077 010 20 30

E-post

mikael.svensson@osterkoping.se.

Kallelse till MBL eller samverkan

- Vem som kallar, vem/vilka som kallas
- Var och när mötet äger rum
- Vad det handlar om
- Vad som är beslutsärenden och vad är information/diskussion
- Kallelse med underlag ska komma i god tid

Utifrån följande kallelser –
vad skulle ni göra för att
förbereda er inför mötet?

- Diskutera i smågrupper
- Dela i helgrupp

Kallelse - MBL

Kallelse till förhandling Omorganisation Storskolan enligt 11§ MBL

Arbetsgivare Österköpings kommun, rektor Mikael Svensson (Storskolan)		
Facklig organisation Sveriges Lärare - Lisa Larsson, Kommunal – Kalle Karlsson Vision – Kim Svensson		
Datum/tid/Plats den 23 mars 2023, kl 13.00 konferensrummet vid rektorsexpeditionen		
Skolnämnden har fattat beslut om att årskurserna 4-6 flyttar från Storskolan till den nybyggda Mellanskolan. Likaså har beslut fattats att sex klasser åk 7-9 från Gammelskolan flyttar till Storskolan. Detta påverkar organisationen på Storskolan. Förändringar måste göras både lokal- och personalmässigt, se bilaga. Information enligt 19§ MBL har givits 15 november -22, 12 december -22, 21 januari -23 samt 26 februari -23, då den föreslagna organisationen presenterades. Bifogat finns det reviderade organisationsförslaget.		
Bifogade handlingar: ☒ Organisationsförslag ☒ Riskanalys		
För arbetsgivaren Mikael Svensson, rektor Storskolan Österköping <i>Österköping 2023-03-09</i> 		
Telefonnummer 077 010 20 30	E-post mikael.svensson@osterkoping.se.	Telefonnummer 077 010 20 3

Kallelse – samverkan

Kallelse till samverkan Storskolan

Sammanträdesdatum: 22 11 23

Samverkansnivå/plats, tid: 10.10-11.10, konferensrummet plan 2

Arbetsgivare: Österköping stad

Arbetstagare/organisationer: Sveriges Lärare (Lasse Lisson ao/Karin Karlsson so) Kommunal (Sverker Svensson ao/Stina Andersson so) Vision (Janne Jansson so/ao)

1. Föregående minnesanteckningar
2. Återkoppling synpunkter och frågor från föregående möte
3. Verksamhet
4. Information om EHT:s arbete
5. Information om plan för möbler
6. Ekonomi
7. Nuläge budget
8. Inför beslut: anställning biträdande rektor
9. Arbetsmiljö och Hälsa (Friskvård och Lokaler)
9a) Sveriges Lärare: Ventilation i slöjdsalen
10. Sveriges Lärare: Boka tid för riskbedömning
11. Inför beslut: omorganisation arbetslag utifrån tidigare diskussioner
12. Redovisning: Tillbud, arbetsskador och sjukfrånvaro.
13. Krisgrupp? Skyddsron?
14. Sveriges Lärare: Tid för nationella prov
15. Inför lönesamtalen
16. Övriga frågor
17. Sammanfattning synpunkter och frågor för återkoppling vid nästa möte.
18. Avslutning och planering inför nästa möte
19. Planering inför APT
Budget och julkul

Under samverkan/förhandling

- **Ställ frågor** till AG – egna eller från medlemmarna
- Tänk på skillnad av innebörden i **kan/bör/skall**
- Skriv **egna anteckningar** – att gå tillbaka till vid justering
- **Ajournera** mötet/förhandlingen vid behov
- **Bordlägg** en fråga vid behov
- **Yrka** för att formellt framföra en åsikt – formuleras för bifall eller avslag
- Hävda att **förhandlingen** ska **avslutas vid justering**
- Tydliggör **när en fråga avslutas i samverkan** – beslut eller inte?
- Se till att **yrkanden protokollförs** – viktigt vid oenighet

Justering av protokoll

- Sveriges Lärare justerar alltid
- Speglar protokollet det som sas under mötet?
- Stämmer beslutspunkterna?
- Är eventuell oenighet i beslutet tydliggjord?
- Vad gör man om det inte stämmer?
- Vikten av egna anteckningar
- Återkoppling till medlemmar – när, vad, hur och av vem?

Vad behöver ni tänka på efter mötet?

MBL/Samverkan- formalia

Kallelse

Skriftlig kallelse med dagordning där förhandlingsärenden och arbetsgivarens beslutspunkter ska anges

Förhandling/ Samverkan

Framför vad medlemmarna tycker
Möjlighet att ajournera
Skriv egna anteckningar

Protokoll

Arbetsgivaren för protokoll
Beslut ska framgå och vad parterna har tyckt
Läs igenom innan du justerar
Protokollet ska spegla det som sagts på mötet

Vilka deltar och hur tas beslut?

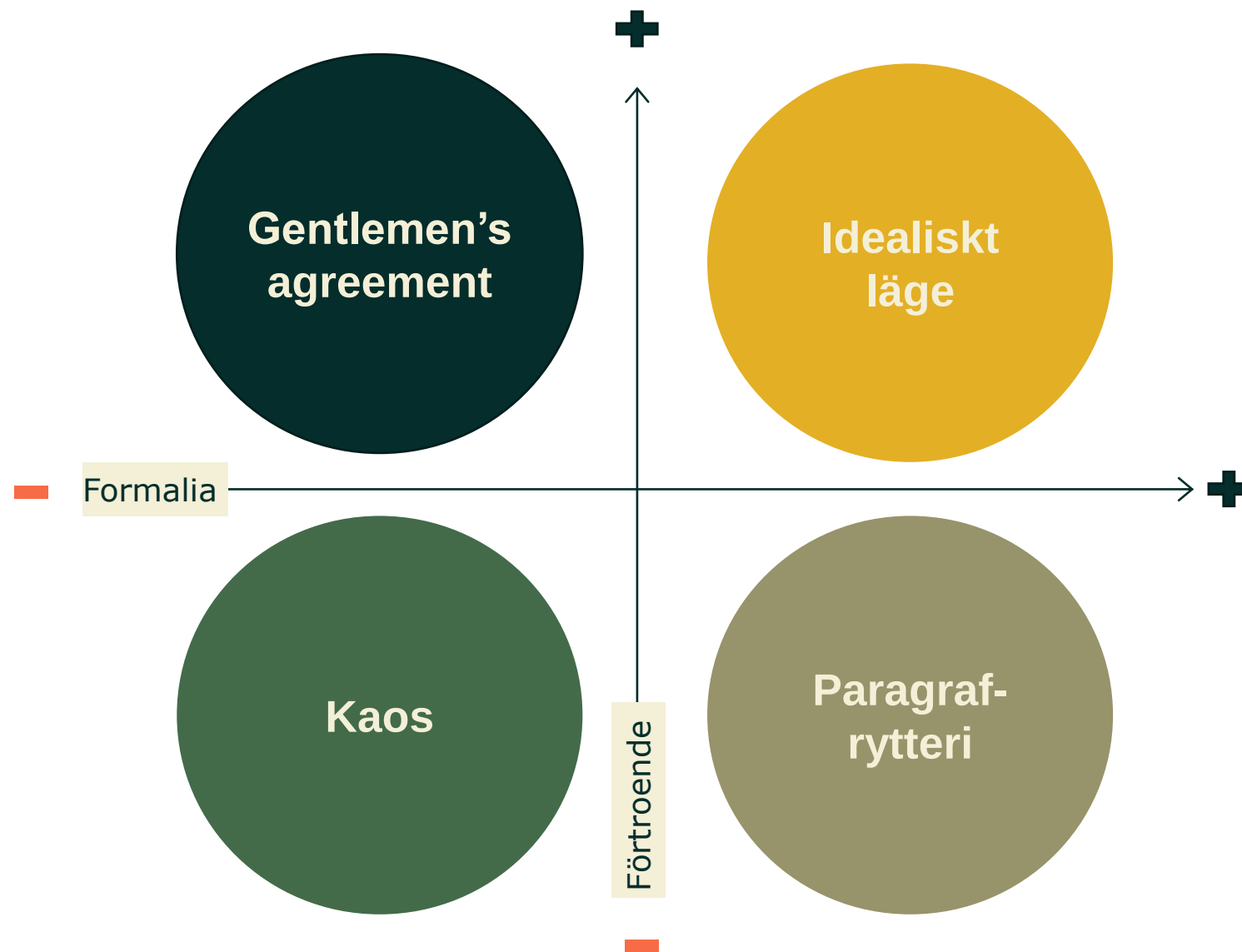
Arbetsplatsombud (påverkar)
Arbetsgivare (beslutar)

Relation till Arbetsgivaren

Formalia och förtroende

Formalia och förtroende

Relation till Sveriges Lärare

Att representera Sveriges Lärare

Arbetsplatsråd

Var du hittar information och stöd

Lyssna
Driva
Kommunicera

Arbetsplatsombud har mandat att:

- representera medlemmarna i inflytandefrågor vid lokal samverkan/förhandling
- på medlems initiativ bistå medlem

Skyddsombud har mandat att:

- i arbetsmiljö- och skyddsfrågor företräda kollegor
 - representera kollegor vid lokal samverkan
- bistå medlem på deras initiativ i samtal med arbetsgivaren kopplat till arbetsmiljöfrågor

Arbetsplatsråd

- Om det finns ett arbetsplatsombud och ett skyddsombud eller fler arbetsplatsombud och skyddsombud från Sveriges Lärare på arbetsplatsen ska ett **arbetsplatsråd bildas**
- Syftet med arbetsplatsrådet är att **diskutera frågor** samt **samordna** uppdrag och verksamhet på arbetsplatsen

Var hittar du stöd?

FÖRENINGEN & LOKALA SKOLFORMSFÖRENINGEN

Du kan alltid vända dig till din förening för stöd i olika frågor

Du hittar din förening/organisation på sverigeslarare.se/kontakt/

LÄRARLINJEN 077 – 515 05 00

Vägledning och stöd i medlemskapsfrågor eller fackliga frågor

Öppen för telefonkontakt alla vardagar

Öppet dygnet runt via kontaktformuläret på webbplatsen

PORTALEN.SVERIGESLARARE.SE

Portalen är webbplatsen för alla förtroendevalda. Här publiceras nyheter och nyhetsbrev och du hittar stöd i ditt uppdrag. Du söker efter medlemmar på din arbetsplats via funktionen:

[Sök medlem](#) eller [Sök arbetsplats](#).

portalen.sverigeslarare.se/

Portalen Sveriges Lärare

Välkommen till Portalen

Här bygger vi en helt ny webb för Sveriges Lärares 24 000 förtroendevalda. Allt finns inte på plats ännu så ha tålamod om det saknas något som du söker. Hör gärna av dig till supporten om du har synpunkter på innehåll eller funktionalitet - din feedback hjälper oss att skapa en bättre Portal.

Du som är arbetsplats- eller skyddsombud

Under fliken Mitt uppdrag på arbetsplatsen finns information som du behöver i ditt uppdrag.

Du som är förtroendevald i en förening

Under fliken Mitt uppdrag i förening finns information som du behöver i ditt uppdrag.

Råd och stöd för alla förtroendevalda

Under fliken Råd och stöd finns information om bland annat lön, arbetsmiljö och arbetstid.

Snart dags för årsmöte?

I vår årsmötesguide hittar du allt du behöver för ett bra möte.

Hitta rätt i Portalen

Se filmen om hur du navigerar och använder Portalen.

Manifestation för skolan!

Var med och kraftsamla mot nedskärningarna.

För att kunna utföra ditt uppdrag behöver du...

- Hålla dig **uppdaterad** om vad som är på gång
- Följa **lagar** och **avtal**
- **Lyssna** på medlemmar/kollegor och **lyft deras frågor** med arbetsgivaren
- **Erbjuda medlemskap** till de som ännu inte är med i Sveriges Lärare

Avslutning – dag 1

- Börja med att individuellt fundera över vad du tycker varit mest intressant under dagen och varför
- Berätta för varandra tre och tre
- Lyft några exempel i helgrupp

Four stylized hands, drawn with simple black outlines, are arranged in a circle around the central text. Each hand has five fingers, with the index and middle fingers slightly extended. The hands are positioned as if they are holding or supporting the text.

Tack!